ОбУ „ Иван Вазов“ с. Л. Каравелово, общ. Аксаково, обл. Варна
ул. Иван Вазов №25, e-mail: info-400093@edu.mon.bg, тел: 0885944923

УТВЪРДИЛ:
ВЕСКА ДОНЕВА
ДИРЕКТОР НА ОбУ”ИВАН ВАЗОВ”

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЗА ИНОВАТИВНИ ФАКУЛТАТИВНИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ

„ЗЕЛЕНА РАБОТИЛНИЧКА ЗА УЧЕНЕ“

УЧЕБНА 2026 - 2027 ГОДИНА

КЛАС I V
ХОРАРИУМ: 1 час / 34 часа

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Годишен брой часове за изучаване на предмета „Зелена работилничка за учене“ във факултативни учебни часове:

Седмичен хорариум: 1 час

Годишен хорариум: 34 часа – 34 учебни седмици

В учебният предмет “Зелена работилничка за учене ”продължават да се обучават учениците от 4. клас. Той е съчетание от Български език и литература, Математика, Човекът и природата, Човекът и обществото, Компютърно моделиране, Технологии и предприемачество, Изобразително изкуство. 22 ученици ще изучават дисциплината в рамките на 4 последователни години, с надграждане на знанията и компетентностите им. Използва се интерактивна и адаптивна обучителна система, проектен подход и "обучение чрез правене".

Цел на иновацията:

Формиране на ценностна система у подрастващото поколение, която да доведе до отговорно поведение и любов към природата и околната среда, която ни заобикаля.

Мисията на нашето училище е утвърждаването му като място, в което учениците да намират и достигат до отговори на актуални и значими за тях, а и за обществото ни като цяло проблеми.

Чрез педагогически такт, търпение и подход, креативност и съвременни обучителни методи и средства да насърчим учениците да бъдат активни, можещи и знаещи. Това е един добър и успешен модел за повишаване на тяхната мотивация, за развитие на тяхното творческо и креативно мислене и успешна реализация. Екипната работа е ключов фактор за утвърждаване на чувство за принадлежност към класа и училището. Обединяването на общите усилия на учениците ще доведе до осъществяване на сътрудничество, взаимно доверие, отговорност, толерантност и съпричастност във взаимоотношенията.

Специфични цели:

1. Да се развива любознателност и траен интерес към природата чрез наблюдение, проучване, експериментиране и практическа работа.
2. Да се формират умения за поставяне на въпроси, формулиране на предложения и търсене на отговори чрез достъпни изследователски дейности.
3. Да се развиват умения за наблюдение и описване на природни обекти и явления, сравняване, откриване на зависимости и формулиране на изводи.
4. Да се запознаят учениците с основни начини опити и практически изследвания , като ги насърчава да предвижда, да наблюдават и да обобщават.
5. Да се формират умения за събиране, подбор и представяне на информация от книги, енциклопедии, карти, изображения и подходящи дигитални източници.
6. Да се развиват умения за работа с информация – извличане на най- важното, подреждане на факти, сравняване и представяне чрез мисловни карти, схеми, постери, тематични табла и презентации.
7. Да се насърчава в учениците да използват знанията си за създаване на модели, макети, лапбук и други изделия.
8. Да се развиват умения за работа в екип – разпределяне на задачи, взаимопомощ, изслушване на различни идеи и отговорност за общия резултата.
9. Да се формират умения за представяне на собствено проучване или проект пред съученици, родители и гости.
10. Да се развива способност за пренос на знания от български език, математиката, човекът и природата, човекът и обществото, компютърно моделиране, технологии и предприемачество, изобразително изкуство в конкретни практически дейности.
11. Да се задълбочат знанията на учениците за природата на родния край , природни ресурси, почвата, въздуха и връзките между живата и неживата природа.
12. Да се развиват умения за проследяване и описване на промени в природата чрез продължително наблюдение и водене на изследователски дневник.
13. Да се формира отговорно отношение към природата и разбиране, че човешките действия могат да я опазват или увреждат.

14. Да се изградят и затвърдят знания за Черно море като природна система, неговото местоположение, особености, води, крайбрежие и жива природа.
15. Да се насърчат учениците да изследват морските обитатели и връзките между тях в морската екосистема.
16. Да се развиват умения за работа с карта, изображения, данни и информация, свързани с Черно море.
17. Да се формира умение за разбиране значението на Черно море за хората и необходимостта от неговото опазване,
18. Да се развива умение за откриване на причини и следствия от замърсяването на природната среда и търсене на реални решения.
19. Да се създаде в учениците увереност, че чрез знания, екипна работа и лична отговорност могат да допринесат за опазването на природата.

Описание:

Учебният час е насочен към ученици, които вече притежават базови знания за природата и света около себе си и имат възможност да ги надграждат чрез проучване, наблюдение, опити и практическа работа. В центъра на обучението е ученикът като активен изследовател, който задава въпроси, търси информация, проверява предложения, прави опити, анализира резултатите и формулира свои изводи.

Съдържанието интегрира знания и умения от български език и литература, математика, човекът и природата, човекът и обществото, технологии и предприемачество, компютърно моделиране и изобразително изкуство. Чрез междупредметни връзки учениците се насърчават да прилагат наученото в реални и практически задачи.

Обучението е организирано в две тематични направления. През първия срок учениците изследват Земята, почвата, водата, въздуха, материалите и връзките между живата и неживата природа, като част от дейностите са свързани с продължително наблюдение, експерименти и водене на записки. През вторият срок вниманието се насочва към Черно море – неговото местоположение, природни особености, морски обитатели, еко система, значението му за човека и проблемите, му свързани с неговото замърсяване и опазване.

Важна част от работата са достъпните научни опити и практическите изследвания. Учениците не само наблюдават дадено явление, а предварително предполагат какво може да се случи, извършват опита, проследяват резултата и обсъждат какво са открили. По този начин постепенно изграждат умения за изследователско мислене и работа по модел, близък до реалния научен подход.

В процеса на работа учениците събират, подбират и представят информация чрез мисловни карти, схеми, постери, тематични табла, модели, макети, лапбук и кратки презентации. Част от задачите са индивидуални, а други се изпълняват в екип, което създава условия за разпределяне на роли, обсъждане на идеи, вземане на решения и отговорност за общия резултат.

Програмата поставя акцент не само върху крайния продукт, но и върху процеса на неговото създаване – как учениците са стигнали до дадено откритие, какви трудности са срещнали, как са ги преодолели и какво са научили от собствената си работа.

„Зелена работилничка за учене“ създава възможност учениците да развиват любознателност, самостоятелност, критическо и творческо мислене, умения за работа с информация, комуникативни умения и увереност при представяне на собствените идеи и резултати.

Особено място заемат публичните изяви в края на всеки тематичен модул, при които учениците представят своите проучвания, експерименти и създадени продукти пред съученици, родители и гости. Така учебната дейност излиза извън рамките на традиционния урок и се превръща в споделено преживяване и възможност децата да покажат какво са открили, създали и научили.

Водещ принцип на програмата остава „Учене чрез правене“, но в 4. клас той се надгражда с повече самостоятелност, проучване, експериментиране, аргументиране и отговорност за крайния резултат.

Учебното съдържание е представено в следните основни теми:

λ Еко теми – екологично образование и отговорно отношение към природата

λ Екипна проектна работа

λ Наблюдение в естествени условия – събиране на информация

λ Практически занятия – експериментални опити и практически изследвания

В програмата са включени теми, в които децата придобиват знания и умения и градят компетентности в училище, без нужда от платени кръжоци или школи. Дейностите са насочени към възможностите на детето, мотивиране на неговата личностна изява и емоционален комфорт . Включването на родителите е залог за насърчаване и подкрепа всяко дете да развива собствения си потенциал.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО :

През четвъртата година учениците надграждат знанията и уменията си чрез изследователски, проектни и практически дейности. Решават стандартни и нестандартни задачи, познават и описват основни природни обекти и явления, разбират взаимовръзките между жива и нежива природа и значението на природните ресурси за живота, умеят да поставят въпроси по дадена тема и да формулират предположение за възможен резултат, участват в наблюдения и достъпни практически опити, като следват указания, спазват правила за безопасност и описват наблюдението. Учениците знаят как и от къде да проучват информацията. Разработват и представят собствен проект. Идентифицират нужди и предизвикателства, които трябва да се решат, да се правят връзки и да се обединяват отделни елементи, да се развиват критическото мислене и креативност. Развиване на математическа грамотност, научна грамотност, комуникационни умения и личностно развитие, умения за учене. Изработване на информационни материали, подобряване на образователните показатели на учениците, повишена мотивация за учене.

V. РЕСУРСИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ:

- Околна среда;
- Природни материали;
- Материали за повторна употреба и творчество;
- Материали за моделиране и изработване на макети;
- Карти, атласи, енциклопедии;
- Снимки, илюстрации, схеми, диаграми, информационни материали;
- Дигитални ресурси;
- Презентации;

Очаквани резултати от обучението

- Да затвърдят и надградят знанията си за Земята, природната среда и взаимовръзките между живата и неживата природа;
- Да развият умения за наблюдение, проучване и изследване на природни обекти и явления;
- Да умеят да поставят въпроси, да правят предположения и да търсят отговори чрез наблюдение, проучване и практически дейности;
- Да придобият умения за извършване на достъпни експерименти, спазване на последователност при работа и формулиране на изводи от наблюдаваните резултати;
- Да развият умения за работа с различни източници на информация – книги, енциклопедии, карти, изображения и подходящи дигитални ресурси;
- Да умеят да подбират, систематизират и представят получената информация чрез мисловни карти, схеми, постери, тематични табла и други подходящи форми;
- Да прилагат знанията си при създаване на модели, макети, лапбуци и други практически продукти;
- Да развият умения за работа в екип, разпределяне на задачи, обсъждане на идеи и постигане на общ резултат;
- Да изградят по-задълбочено разбиране за значението на почвата, водата и въздуха за живота и за връзките между тях;
- Да осъзнаят значението на природните ресурси и необходимостта от тяхното разумно използване и опазване;
- Да придобият основни знания за Черно море, неговото крайбрежие, природните особености и богатството на морския живот;
- Да изследват връзките между организмите в морската екосистема и да разбират значението на равновесието в природата;
- Да познават основни причини и последствия от замърсяването на Черно море и да обсъждат възможни начини за неговото опазване;
- Да осъзнаят връзката между човешката дейност и състоянието на природната среда и да изграждат отговорно отношение към нея;
- Да развият умения за представяне и споделяне на резултати от проведени проучвания, наблюдения, експерименти и екипни дейности;
- Да развият увереност при изразяване на мнение, обсъждане на резултати и формулиране на изводи;
- Да проявяват любознателност, инициативност и отговорност при работа по практически и изследователски задачи;
- Да осъзнаят, че знанията и личните действия на всеки човек имат значение за опазването на природата и създаването на по-добра среда за живот.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

За нови знания и умения	**19 %**
За упражнения	**72 %**
За обобщение и затвърждаване на новите знания	**9 %**
За диагностика на входното и изходно ниво	**6 %**

VII. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет

- Обучението се осъществява в класната стая и двора на училището.
- Знанията и уменията на учениците се оценяват качествено, предимно чрез резултата от практически и проектни дейности, като за отделни теми и за обобщение се използват устни и практически форми на проверка.

VIII. ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Ключови компетентности	**Примерни дейности и междупредметни връзки**
Компетентности в областта на българския език	Четене и извличане на информация, съставяне на въпроси и предположения; описване на наблюдения и експерименти; формулиране на изводи; създаване на кратки информационни текстове, послания, постери и презентации. Коментиране на възможностите за решаване по различни начини на конкретна проблемна ситуация.
Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	Измерване, сравняване и подреждане на резултати от наблюдения и експерименти; Работа с величини и мерни единици; Представяне на данни чрез таблици, схеми и диаграми; Решаване на практически задачи, свързани с вода, природни ресурси, разстояния и морето.
Дигитална компетентност	Търсене и подбор на информация от подходящи електронни източници; разглеждане на карти, изображения и видеоматериали; създаване на кратки презентации; обработване и представяне на информация; използване на дигитални ресурси при проучванията за Земята и Черно море.

Умения за учене	Поставяне на въпроси; планиране на малко проучване; наблюдение и записване на резултати; работа с различни източници; правене на предположения и проверката им чрез опит; систематизиране на информация; самооценка и представяне на наученото.
Социални и граждански компетентности	Работа в екип и разпределяне на роли; обсъждане и вземане на общи решения; представяне на общ резултат; участие в инициативи за опазване на природата; обсъждане на отговорността на човека към природната среда и Черно море.
Инициативност и предприемчивост	Самостоятелно предлагане на идеи; планиране и реализиране на екипни проекти; изработване на модели, макети, лапбук, постери и тематични табла; организиране на изложба или информационна кампания; представяне и защита на собствен продукт.
Културна компетентност	Изразяване на знания и впечатления чрез рисунка, колаж, модел, апликация и други творчески продукти; създаване на художествени послания за природата и Черно море; участие в изложби и публични представяния; съчетаване на научна информация с творческо представяне.
Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	Проучване на човешкото въздействие върху природата; наблюдение на замърсяването и начините за предотвратяването му; разумно използване на вода и други природни ресурси; изследване на замърсяването на Черно море и начините за неговото опазване; създаване на послания и инициативи за отговорно поведение към природата.

IX. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

ТЕМИ	***КОМПЕТЕНТНОСТИ КАТО ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО***	**НОВИ ПОНЯТИЯ**
ТЕМА 1: Еко теми		
1.1. Земята и природата – наблюдаваме, проучваме и откриваме	• Учениците наблюдават, проучват и описват природни обекти и явления. • Поставят въпроси, правят предположения и формулират изводи. • Откриват взаимовръзки между живата и неживата природа и осъзнават значението на природната среда за живота.	температура, топлоизолатори, топене, замръзване, изпарение, втечняване, кипене, кръговрат на водата,

1.2.Почва, вода и въздух – основа на живота	• Учениците разбират значението на почвата, водата и въздуха за живите организми. • Изследват техни свойства чрез достъпни наблюдения и опити. • Сравняват резултати и правят изводи. • Осъзнават необходимостта от разумно използване и опазване на природните ресурси.	развитие, покълване, поникване,
1.3.Живият свят и взаимовръзките в природата	• Учениците проучват начина на живот на различни организми и връзките им със средата. • Наблюдават и анализират природни зависимости. • Систематизират информация чрез схеми, мисловни карти и други визуални средства. • Разбират, че промяната в един елемент на природната система може да повлияе на други.	планета, звезда,
1.4. Черно море – природно богатство и екосистема	• Учениците проучват природните особености на Черно море, неговите обитатели и значението му за хората. • Работят с карта, изображения и информационни източници. • Откриват взаимовръзките в морската екосистема и осъзнават необходимостта от нейното опазване.	трептене, въртене, източник на звук, източник на светлина, сила,

1.5. Човекът и природата – опазваме нашата Земя и Черно море	• Учениците разпознават основни последици от човешката дейност върху природата. • Проучват проблеми, свързани със замърсяването и отпадъците. • Предлагат конкретни решения и начини за отговорно поведение. • Изграждат лична ангажираност към опазването на природната среда.	
ТЕМА 2: Екипна работа по проекти		
2.1.Проучвателна и изследователска екипна работа	• Работят ефективно в екип и разпределят отговорностите си. • Формулират въпроси и търсят информация по зададена тема. • Подбират и систематизират информация. • Споделят идеи, изслушват мнението на другите и вземат общи решения. • Прилагат знания от различни учебни предмети при решаване на поставена задача.	
2.2. Създаване на екипен проект и практически продукт	• Планират и изпълняват екипна задача. • Прилагат знанията си при създаване на практически продукт. • Използват подходящи материали и инструменти. • Проявяват инициативност, творчество и отговорност. • Представят по разбираем начин резултата от общата работа.	
2.3. Екипни експерименти и практически изследвания	• Следват последователност при изпълнение на практическа задача. • Правят предположения и ги проверяват чрез опит. • Наблюдават и описват резултати. • Сравняват полученото и формулират изводи. • Сътрудничат при изпълнение на обща изследователска задача.	
2.4. Представяне и споделяне на резултатите от екипната работа	• Представят резултатите от екипната работа. • Обясняват направените избори и изводи. • Изразяват мнение и отговарят на въпроси. • Оценяват собствения си принос и този на екипа. • Придобиват увереност при представяне на резултатите от своята работа.	

ТЕМА 3: Практически занятия		
3.1. Практическо приложение на знанията	• Прилагат придобитите знания в практически дейности. • Изработват модели, макети, лапбук, постери, тематични табла и други продукти. • Използват подходящи материали и инструменти и спазват правила за безопасна работа. • Проявяват творчество, инициативност и самостоятелност. • Свързват знанията от различни учебни предмети при изпълнение на практическа задача.	
3.2. Съвместна практическа работа с родители и училищната общност	• Участват в съвместни дейности с родители и други представители на училищната общност. • Представят своите знания, умения и създадени продукти. • Работят отговорно и с желание за постигане на общ резултат. • Развиват умения за общуване, сътрудничество и споделяне на опит. • Осъзнават значението на съвместната работа за училищната общност.	
3.3. Публично представяне и изложба на резултатите	• Представят пред публика резултатите от своите проучвания, експерименти и проекти. • Участват в изложби, открити занятия и публични изяви. • Обясняват по достъпен начин какво са проучили, направили и научили. • Отговарят на въпроси и изразяват собствено мнение. • Оценяват постигнатото и осъзнават личния си принос към общия резултат.	

№	Дата	Теми „Зелена работилничка за учене”	Забележка
1		Родното място като обект на изследване	
2		Родното селище – следите на времето	
3		Изкуството да наблюдаваме – от любопитството към откритието	
4		Светът на предметите – материали, свойства и предназначение	
5		Веществата около нас – свойства, промени и приложения	
6		От материал до идея – откриваме възможности	
7		Почвата под лупа – тайните на земята	
8		Живата земя – как почвата поддържа живота	
9		Водата – природен ресурс и условие за живот	
10		Пътят на водата – от изпарението до облака	
11		Кръговратът на водата – едно непрекъснато пътешествие	
12		Моделираме природата – създаваме кръговрата на водата	

13		Вселената отблизо – нашето място в Космоса	
14		Земята, Слънцето и Луната – взаимовръзки в Космоса	
15		Променящата се Земя – време, климат и човешко влияние	
16		Бъдещето на Земята – научни прогнози и човешки избори	
17		Екологични предизвикателства – от проблема към решението	
18		Нашата Земя – знание, открития и решения – публична презентация	
19		Черно море – природна система с много тайни	
20		Динамиката на морето – вълни, течения и движение	
21		Температурата на морето – какво ни показват измерванията	
22		Живот под водата – растителният свят на Черно море	
23		Биоразнообразието на Черно море – кои са неговите обитатели?	
24		Делфините на Черно море – интелигентност, общуване и адаптация	
25		Морската екосистема – взаимовръзки между живите организми	
26		Хранителните връзки в морето – кой от кого зависи?	
27		Черно море през погледа на науката	
28		Изследователска станция „Черно море“ – наблюдение, измерване и анализ	
29		Предизвикателствата пред Черно море	
30		Опазването на Черно море – можем ли да променим бъдещето му?	
31		Черно море в изкуството – образи, думи и звуци	
32		Черно море след 50 години – сценарии за бъдещето	
33		Морето като обект на изследване – систематизираме откритията	
34		„Тайните на Черно море“ – фестивал на знанието и откритията – публична презентация	

X. УЧЕБНО-ПОМОЩНА ЛИТЕРАТУРА:

- **Енциклопедии за природата и растенията;**
- **Литературни произведения за природата;**
- **Материали от интернет;**
- **Учебни сайтове;**

ИЗГОТВИЛ:

Ивелина Димова